

Fajtára keresni a CTRL majd az F gomb egyidejű lenyomásával megjelenő kis ablakban tud!

Alexandriai here

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AKG - Zöldtrágya

AKG - Szálas pillangós

AÖP - Évelő szálas pillangós

AKG, AÖP - Méhlegelő

Egy éves pillangós növény. Meleg-, és üde fekvésű termőhelyen ad jó termést. Elsősorban intenzív perjefélékkel keverékben vessük.

A legtöbb herefélével szemben az alexandriai here (*Trifolium alexandrinum*) nyári végi - őszi fejlődése erőteljesebb, így a korán vetett takarónövény-mixek remek pillangósvirágú komponense lehet. Az alexandriai here évezredek óta fontos termesztett hüvelyes növény a Nílus deltában, Egyiptomban.

Napjainkban üde és meleg környezetben takarónövényként, zöldtrágyanövényként, takarmányként, amely nem okoz puffadást, illetve méhlegelőként használják. Gyors növekedésű, egynyári pillangós, amely nagy mennyiségű nitrogén megkötésére képes.

A pillangós köztesnövények között az alexandriai here a legkevésbé hidegtűrő, tavaszra elfagy, biztosítva ezzel a megfelelő környezetet a következő kultúrnövény számára.

Erősségek: nitrogénkötés, talajjavítás, eróziócsökkentés, nyomelnyomás, gyors növekedés

6°C körüli hőmérsékleten 60 nap alatt kifejlődik, nitrogénkötése ekkor a leghatékonyabb. Ha hagyjuk növekedni, 120-140 kg/ha nitrogén kötésére képes, illetve kimagaslóan gátolja a nitrát kimosódást az egyéb pillangós zöldtrágyanövényekhez képest. Gyomelnyomó képességét szintén hasznosíthatjuk.

Maximális gyökerezési mélysége 15-20 cm, ez az elsődleges korlátozó tényező, amely akadályozza a száraz fekvésű, főleg homoktalajokon történő termesztését. Esetleges legeltetése is kockázatos a sekély gyökerezés miatt, az állatok kitaposhatják.

Tisztán vagy intenzív perjefélékkel keverve, 1-3 cm mélységbe tavasszal és ősszel, áprilistól augusztusig egyaránt vethető. Augusztusi kedvező időjárás esetén gyorsan növekszik, nagy zöldtömeget hoz létre, majd hideg tél esetén elfagy, tehát rendkívül

ideális köztesnövény. 9-16 kg/ha vetőmagmennyiséget alkalmazunk sorvetés esetén, melyet gabonavetőgéppel végezhetünk.

16-22 kg/ha vetőmagot használjunk szórva vetés esetén. Amennyiben őszi takarónövényként vetjük, a tél folyamán -7°C-os hőmérsékletnél kifagy. Ellenkező esetben tavasszal glifozáttal terminálhatjuk.

Kedveli a gyengén lúgos, agyagos talajokat, a homoktalajok kivételével bárhol megterem. A szikes – enyhén szikes körülményeket jobban viseli, mint a lucerna és a réti here. Foszfor- és bórhiányos talajban nehezen fejlődik, ez mintegy indikátora is lehet talajaink ellátottságának e tápelemek tekintetében.

Vetési idő: III. 25.–IV. 31. VIII. 10.–VIII. 31.

Vetési idő: III. 25.–IV. 31. VIII. 10.–VIII. 31.

Vetőmagszükséglet: 20-25 kg/ha

Talajtakarónak

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 460

Magnorma (kg/ha): 10-12

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: magas

Tápanyagfeltárás: megfelelő

Szerves anyag növelése: gyenge

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: gyenge

Kifagyás (C): -7

Tabor

jó takarmánynövény

magas hozam

gyors növekedésű

betegség ellenállósága jó

hideg teleken kifagy

Javasolt vetésidő: április, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25

Angol perje

AÖP - Gyepalkotó

AKG - Zöldugar kultúra

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

Az angol perje a legtöbb talajtípuson jól tenyészik, kivéve a nagyon nedves talajokat. Ez egy évelő faj, és mind legeltetési, mind kaszálási célokra megfelel. Az angol perjének magas a cukortartalma, magas az emészthetősége, és komoly, jó minőségű hozamot produkál. Az angol perje elsősorban a fehérherével ad jó keveréket. A diploid változatokat – a tetraploiddal összevetve – a finomabb levelek és a nagyobb sűrűség különböztetik meg. Ezek jobban ellenállnak az állatok legelése okozta károknak. A diploidok magas szárazanyag-tartalommal rendelkeznek.

A tetraploid változatok jellemzően sötétebbek, leveleik szélesebbek, nagyobb a cukortartalmuk, jobban tűrik a telet és lazábban nőnek. A DLF-TRIFOLIUM olyan tetraploid változatokat fejlesztett ki, melyek olyan sűrűek, mint a legtöbb diploid, így kifejezetten alkalmasak legeltetési célokra.

Az angol perje változatait korai, közepes és késői típusokba sorolják a kalászás időpontjának függvényében. A korai és a nagy tavaszi növekedést mutató típusok hatékonyan fel tudják használni a téli nedvességet, de arra is inkább hajlamosak, hogy kevésbé tápláló szárat növelessenek a szezon fennmaradó részében. A késői típusok tavaszi növekedése sokkal visszafogottabb, de ezáltal hosszabb időszakon keresztül biztosítanak minőségi takarmányt.

Vetés norma: 40kg/Ha

Gyöngyvér

Kiemelkedően gyors fejlődésű, bőtermő, ellenálló, sötét zöld színű diploid fajta. Gyorsan regenerálódik, takarmány termelésre és gyepfelelőletek létesítésére egyaránt alkalmas.

Magas takarmány értékű, télálló, korai fajta. Széna és szenázs készítésére egyaránt megfelelő, kiváló taposástűrése és gyors regenerálódása, újrasarjadása miatt legelőként is kiválóan használható.

Nagyon alkalmas korábbi telepítésű kaszálók felülvetésére, mivel élelmessége, gyors csírázása és lendületes kezdeti fejlődése miatt helyet talál magának a meglévő állomány kiritkult részein.

Tápanyag igénye 60–100 kg N/ha tavasszal, majd minden további kaszálás megalapozásához 50–70 kg N/ha.

Vetési idő: március 15.–április 15. / augusztus 15.–szeptember 30.

Vetőmagszükséglet: 35–40 kg/ha

Vetés: 1–2 cm mélység, gabona sortáv

Nui

Az angolperje (*Lolium perenne*) óceáni éghajlatú területek ideális legelőnövénye.

Fehérherével együtt vetve Nyugat-Európa leggyakrabban telepített legelőnövénye.

Kiegyenlített hőmérsékletet, valamint egyenletes csapadék-utánpótlást igényel.

Kitűnő beltartalmi értékekkel rendelkező takarmánynövény.

Mélyre hatoló gyökereinek, valamint kiváló bokrosodási képességének köszönhetően jól viseli a legeltetésből adódó taposást.

A legeltetés után növekedése azonnal megindul, kései változatai későn hoznak magszárat, így sokáig legeltethető anélkül, hogy meg kellene kaszálni.

Az angolperje növekedése – az öntözés ellenére – 20 fok fölött lelassul, 25 fok fölött pedig leáll. Amint a levegő lehűl, megfelelő csapadékelátás mellett fejlődése megindul.

Prana - Tetraploid

Nagyon bőtermő, tömött állományú, betegség-ellenálló fajta. Kiváló takarmányértékének, koraiságának és gyors regenerálódó képességének köszönhetően az egyik legfontosabb kaszáló keverék komponens.

A Prana tág ökológia tűrőképességű, nagyon ellenálló tetraploid angol perje.

Gyors fejlődésének, robusztusságának, és nagyon jó takarmány értékének köszönhetően fontos keverék komponens, de felületésben, gyp-felújításban történő alkalmazáskor is nagyon jó gyakorlati tapasztalatok vannak.

Vetési idő: március 15.–április 15. / augusztus 15.–szeptember 30.

Vetőmagszükséglet: 35–40 kg / ha

Vetés: 1–2 cm mélység, gabona sortáv

Temprano

Sötét zöld, gyorsan fejlődő, rendkívül életképes, ellenálló angol perje vetőmag. Új telepítésre, felújításra és felülvetésre kifejezetten ajánlott, látványosan gyors takarást biztosító fajta.

Intenzív fejlődéséhez megfelelő tápanyag és víz utánpótlást igényel. Vetőmag szükséglet 4-4,5 dkg/m².

Vetési idő: március 15.–április 15. / augusztus 15.–szeptember 30.

Vetőmagszükséglet: 37–42 kg/ha

Vetés: 1–2 cm mélység, gabona sortáv

Turfgold

A legszebb pázsit típusú angolperje. Gyors kezdeti fejlődésű, a hazai viszonyok között kiválóan bevált, magas tűrőképességű, mélyzöld színű, rendkívül szép megjelenésű fajta.

Professzionális felhasználásra kifejezetten alkalmas. A TURFGOLD több előnyt ötvöző korszerű Angol perje. A lendületes kezdeti fejlődésnek köszönhetően gyorsan bezöldíti a területet, tetszetős mélyzöld színhez jó téli szintartás párosul. Nagy teherbírású, gyorsan regenerálódó, ellenálló fajta. Közepesen ápolás igényes, a rövidre nyírást jól tolerálja.

Vetési idő: öntözött körülmények, és szakértő ápolás mellett március–október között vethető a meleg nyári időszak : jún. 15.–augusztus 15. kivételével

Vetőmagszükséglet: 3,5–4 dkg/m²

Vetés: 0,5–1 cm mélységre

Bíborhere

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AKG, AÖP - Méhlegelő

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AKG - Zöldtrágya

AKG - Szálas pillangós

AÖP - Évelő szálas pillangós

Az áttelelő egyéves pillangósvirágú szálastakarmány-növények közé tartozik. A korai gyors fejlődésű növényt tisztavetésben és őszi takarmánykeverékként zölden szarvasmarhakkal és lovakkal etetik. Gyors fejlődésű, rövid tenyész idejű, amely a többi pillangósokhoz hasonlóan kiváló talajjavító, gazdagítja a talaj nitrogénkészletét, ezért helye van a zöldtrágya keverékekben.

A bíborhere egyéves áttelelő, pillangósvirágú szálas takarmánynövény, amely csapadékosabb viszonyok között olyan talajokon is termesztethető, ahol a lucerna és a vöröshere már nem.

A bíborherét a nitrogénben szegény, kissé száraz, kötött vagy laza löszön képződött talajokon és homoktalajokon érdemes termesztünk. Mészkedvelő, de mésztűrő növényként főleg a kalászosok jó előveteménye. Fő termesztő tájai a Dunántúl és az Északi-középhegység.

A bíborhere jó előveteményei a korán lekerülő növények, mint például az őszi búza. A repcére nagyon oda kell figyelni, mert árvakelése gondokat okozhat a vetőmagcélú bíborhere termesztésben. Optimális vetésideje a tapasztalatok szerint augusztus 20-25. Ha túl korán vetjük, akkor túl fejlett állapotban megy a télbe, az állomány befülledhet, és már ősszel megjelenhet a lisztharmatfertőzés. Gabonaszortávrá vetjük, vetőmagnormája 19-20 kg/ha.

Az utóbbi időben terjednek a 15 cm-es sortávú gabonavetőgépek. Bíborherénél is javasolható a 15 cm-es vagy akár a dupla gabonaszortáv. Ezzel az agrotechnikai fogással sokat tehetünk a lisztharmat korai fertőzése ellen. A vetésmélység 2 cm, nagyon fontos az egyenletes vetésmélység tartása. Ez főleg homokos, lazább talajon okozhat gondot. Ha vetőgépünkön nincs mélységátoló kerék, a csoroszlyás vetőelemek rugóerő terhelésén állíthatunk. A túl mély vetés hatására a csírázás vontatottá válik. Az energiát vesztett, legyengült csíranövény később számos stresszhatásra rosszul reagál. A jó beállottság miatt fontos, hogy a növény szeptember végére 6-8 összetett levelet fejlesszen.

A magágy ideális előkészítő gépei a forgóboronák, kombinátorok, kompaktorok. Javasolt művelési mélység 15-18 cm. Az ideális körülményeket kötöttebb talajokon vetés után hengerezéssel érhetjük el. A gyűrűshenger szárazabb körülmények között is lehetővé teszi a rögmentes talajszerkezet elérését. A vetés előtti és utáni hengerezés kedvezően hat a csírázásra és a kelés egyenletességére. A helyes vetésidő, a megfelelő magágy, és az egyenletes vetésmélység a legfontosabb befolyásoló tényezői az egyöntetű kelésnek. A humin- és fulvosav alapú talajkondicionálók lerövidíthetik a csírázási időt.

A homogén bíborhere alapgyomirtása kockázatmentesen kivitelezhető a növény megfelelő fenológiai fázisa mellett. A heterogén, vontatott kelésű táblák gyomirtása gondokat vet fel, fitotoxikus tünetek jelentkeznek, a gyomnövények túl nagy mérete rontja a beavatkozás határfokát. A Pulsar 40S eseti engedéllyel szeptember második dekádjában a gyomok 4-6 leveles állapotánál kiválóan megoldja a gyomszabályozás,

gyomirtás problémáját. Szárazabb évben, szántás nélküli gabonatarlóba vetett bíborherénél gyakran előfordul, hogy a csíráképes gabonamagok sok árvakelést eredményeznek. Ezek egy egyszerű, olcsó egyszikű gyomirtóval szépen kikapcsolhatók. A bíborhere tavasszal a sorok záródása után gyors fejlődésnek indul, gyomelnyomó képessége megfelelő. A tavasszal kelő egynyári gyomok közül a pipacs, ebszékfű, búzavirág jelenhetnek meg. Élő-alga kivonatot tartalmazó algatrágya használatával az állomány számos élettani folyamata javul, pozitív hozadékként a lisztharmat fertőzése gazdasági kártétel alatt tartható.

A tápanyagpótlás kérdése kapcsán elmondható, hogy vetőmagcélú termesztésnél a nitrogén a növény felnyurgulását okozhatja, megdőlésével annak betakarítása nehezkessé válik. Általános tápanyagigénye vetőmagtermesztésnél 50 kg/ha N, 90 kg/ha P, 70 kg/ha K. A magágy előkészítés előtt a foszfort, káliumot teljes adagban kiadhatjuk, viszont a nitrogénnek csak a 40-50%-át. A többit tavasszal juttassuk ki fejtrágyaként, így elősegíthetjük az állomány sarjadását, a sorok záródását. A növény nitrogényűjtő gyökérzete megköti a légköri nitrogént, ennek hatását az utóveteménynél fogjuk nagyra értékelni. A Rhizobium leguminosarum baktérium hatására a gyökérgümők már a növény 3-5 leveles állapotában kialakulnak.

A bíborhere virágzása május közepére, végére tehető. Összetett gombvirágzata alulról fölfelé nyílik. A bíborhere a többi herétől eltérően részben öntermékenyüléssel is termékenyülhet, de a megporzó rovarok a magkötést, a virágzatonkénti magszámot és a termést sokszorosára növelik. A legjobb magtermést akkor kapjuk, ha a virágzás teljes időszakában intenzív a rovarmegporzás. Egy hektár bíborhere méhcsalád-szükségletére általában 3 családot célszerű számítani. A méhek akácvirágzaskor is látogatják. Ha az akác rosszul sikerül (pl. idén), sokszor a bíborhere menti meg a családokat. Kissé meszes talajban mézel jól. Virágpor termelése jelentős. Méze víztiszta, halványsárga, kristályosan fehér, zsírszerű, zamata gyenge.

Főbb rovarkártevői a májusi cserebogár, a vetési bagolytölgy és a vörös here kártevői. A gyakorlati tapasztalatok alapján jelentős rovarkártételt a bíborhere ormányos okozhat. Az ormányos tojásait a zöld virágzatba rakja, a kikelt lárvák a virágot és a magkezdeményt rágják, védekezni bimbózás kezdetén lehet, méhkímélő, eseti engedélyes szerrel.

A bíborhere pergésre hajlamos kultúra. Jövedelmezőségét nagyban befolyásolja az aratás időpontja és a betakarítás minősége. A deszikálással elérhetjük az egyöntetű érést és a növény gyorsabb vízleadását. Érésgyorsításnál vigyázni kell a magtermés csíráképeségére. Eseti engedéllyel használható szer, pl. a Solaris. Állományszárítás után kevesebb veszteséggel, jobb hatásokkal és tisztábban tudunk dolgozni, ráadásul a betakarítás időpontja is tervezhetőbb. Az állományszárítás ideje akkor jön el, amikor a virágzat már megbarnult és a magvak 70%-a viaszérésben van. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a hüvelyes magok a virágtengelyről alulról fölfelé kézzel húzva könnyen leválnak. Az aratás ideje általában június közepe. A diquat-dibromid hatóanyag kivonása kapcsán gyakran felmerül a kétmenetes betakarítás. A bíbort rendre vágják, 2-3 napi száradás után szedik fel rendről és csépelik. A pergési veszteségek és a betakarítás

szervezhetősége miatt az egymenetes betakarítás javasolt. A diquat-dibromidot közép és hosszú távon helyettesíteni kell más hatóanyaggal. Aratás előtt ellenőrizzük a pergési veszteséget, mert aratáskor összetéveszthető a kombájn általi szemveszteséggel, ami rossz gépbeállításokhoz vezethet. Üzemi termésátlag: 0,8-1,2 t/ha.

Az aprómagok megfelelő betakarításához szükséges az arató és cséplőgépek átszerelése. Az aprómag átszerelő készlet általában dörzsbetétből vagy gumi verőlécekből áll a kombájn gyári tartozékain kívül. Egy hagyományos, keresztdobos gép esetén a dobkosárba dörzsbetéteket szerelünk. A betétek műanyagból készülnek, cseréjük 4-5 évente szükséges. Az axiáldobos kombájnoknál toklászó és cséplőrostély takaró lemezekkel készülhetünk fel. Az ikerrotoros gépeknél szintén a toklászó lemezek behelyezése indokolt. Ezek a lemezek általában szériatartozékoknak számítanak. Ezek a lemezek általában szériatartozékainak számítanak. A legmodernebb gépeknél nagy segítség lehet az elektronikus vezérlésű áramlásszabályzás. Egy jó, gyommentes állomány betakarításánál a következő alapbeállítások javasolhatók, keresztdobos gép esetén: dobhézag (dob teljesen összehúzva), dobfordulat 1000/perc, szelelő fordulatszáma 500/perc, előrosta zárt, felsőrosta 5-6 mm, alsó rosta 3 mm. Természetesen az általánostól a különböző konstrukciók és géptípusok esetén, valamint az adott tábla viszonyai miatt eltérések adóthatnak. A finomhangolásnál általános szempont, hogy ne legyen törtszem és tiszta anyag kerüljön a magtartályba. Vetőmagtermesztésnél nagyon fontos a megfelelő víztartalom. A termést aratás után közvetlenül fedett helyen vékonyan (15-25 cm) ki kell teríteni, egy-két napig, naponta néhány alkalommal célszerű átforgatni. Így a rovarok nem pusztulnak bele, az elhullott rovarok tetemei nem szennyezik a termést. Jól át tud szellőzni, mielőtt a tisztító üzembe kerül az optimálisan 6-7% víztartalmú, sárga, tojásdad alakú mag. A vetőmag nem tartalmazhat nehezen tisztítható magvú idegen növényeket, arankát és szádort. Az útszéli zsázsát, a vadsóska fajokat, a borzasbükkönyt és a vadrepcét a vetőmag felügyeleti szemle idején feljegyzik. Az erősen fertőzött foltokat a virágzás elején ki kell kaszálni. Ha a gyomok összefüggő területen vannak, a táblát kizárhatják. Önmaga után 3-4 évig nem vethető, vetőmagtermesztésnél a korlátozás 3 évre és azonos fajú vagy rokon fajú növényekre terjed ki.

Összességében elmondható, hogy a bíborhere biztonsággal termelhető, jövedelmező növény, kiforrott termesztéstechnológiával. Takarmány- és vetőmagcélú termesztése szakmai szempontból indokolt. Kedveltségéhez hozzájárul, hogy 2018-tól egy-egy arányban elfogadják a zöldítésben (EFA-terület). Ebben az esetben növényvédő szerek nélkül kell természetünk. Takarmánynövénynek virágzás előtt két hétig zölden takarmányozható. Frissen szarvasmarhák és lovak kedvelt takarmánya. Az augusztusi vetésű április végén, május elején, a tavaszi vetésű (március 15-30.) júniusban kaszálható. Takarmányozási jelentősége a klímaváltozással együtt hosszú távon valószínűleg növekedni fog, az extenzív viszonyok növénye lesz. Szénának önmagában nem alkalmas, mivel szára könnyen fásodik és nehezen szárítható. A herefélék közül viszont a legkorábban fejlődésnek és sarjadásnak induló növény. Takarmánycélú termesztésnél normája 20-25 kg/ha, vetés idő: 03.15-03.30., tápanyagigénye: 100 kg/ha

N,60 kg/ha P, 160 kg/ha K. A szálas fehérjenövény támogatási programban szerepel a bíborhere.

Vetési idő: VIII. 01.–VIII. 30.

Vetőmagszükséglet: 20-25 kg/ha

Talajtakarónak

Életciklus: áttelelő egyéves

Magszám (1000/kg): 330

Magnorma (kg/ha): 15-20

Nitrogénkötés: igen

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: jó

Szerves anyag növelése: gyenge

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: alacsony

Aszálytűrés: megfelelő

Kifagyás (C): -15

Aszálytűrés: megfelelő

Bolsena

Viszonylag nagy zöld tömeget képez, nagyon jó mulcs termő növény. Természetesebb hatású életközösségekben, gyümölcsösök alatt, talajtakaró keverékek összetevőjeként kiválóan teljesít. Gyenge talajokon is jól fejlődik. Alapvetően nedvességigényes növény, de a Bolsena fajta a szárazságtűrőbbek közé tartozik.

Lovászpatonai

gyors növekedésű

magas

rövid tenyészidő, korai virágzás

lisztharmatra nem érzékeny

jó bokrosodó képesség

világos magszín

Javasolt vetésidő: szeptember közepe, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25

Virágzási idő: korai

Fehérhere

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AKG, AÖP - Méhlegelő

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AKG - Zöldtrágya

AKG - Szálas pillangós

AKG, AÖP - Évelő szálas pillangós

Elsősorban mint a füveshere-keverékek fontos pillangós tagja jöhet számításba. Zöldtermőképességét és beltartalmi értékmérő tulajdonságait (magas nyersfehérje tartalom, jó emészthetőség), valamint kiváló társuló képességét tekintve a szarvaskerep, a legelő típusú lucerna és egyéb herefélék mellett a legelterjedtebben alkalmazott pillangós komponens a gyeptelepítésekben. A termesztett fehér herének elsősorban a mesterséges legelők és kaszálók takarmányként (széna, zöld etetés, szenázs) történő hasznosításában van jelentősége.

A fehér herés füvek keverékek a szárazabb klímájú területeken termesztetők jó eredménnyel. Tiszta telepítésben hozzájárulnak a talajerő fenntartásához az értékes tarló- és gyökérmaradványukkal, mikrobiális nitrogénkötésükkel, valamint zöldtrágyaként történő hasznosításukkal.

Vetési idő: III. 10.–III. 31.

Vetőmagszükséglet: 15 kg/ha

Huia

A "Grasslands Huia" fehér lóhere magjait tavasszal vetik, a fiatal növények jól meleg és nedves körülmények között nőnek. Ezt a növényt többnyire magas fehérje takarmányozásra termesztik. Tökéletesen alkalmas legelőkhöz, mivel gyorsan növekszik és ellenáll a futófelületnek.

RD84

erőteljes hajtás és levélképződés jellemzi

levelei nagyok

alacsony hőmérsékletet is jól tűri

magas zöldhozamú

magas takarmányértékű

TECHNIKAI ADATOK

Javasolt vetésidő: szeptember, március, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25

Tenyészeitő: 3-4 év

Komlós lucerna

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AÖP - Gyepalkotó

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AKG - Szálas pillangós

AKG - Évelő szálas pillangós

AKG, AÖP - Méhlegelő

Vetőmagszükséglet: 15-20 kg/ha

Egy-, esetleg két évig élő, elágazó szárú növény. Bokros növekedés jellemzi, ezen kívül kiváló takarmányértéke mellett, jól bírja a rágást és a taposást is.

Száraz és üde fekvésű területeken magpergéssel képes fenntartani magát, mivel alacsonyra növő terméseit sem kaszálással, sem legeltetéssel nem lehet eltávolítani.

Sárga gömbvirágzatán fejlődő hüvelyéből az 1-2 ovális, sárga mag könnyen kipereg.

Néhol szívesen használják legelőkeverékbe, angolperjével és olaszperjével társítva.

Fontos, hogy a talaj mészből gazdag legyen, ennek következtében indikátornövénynek is mondják.

Vetési idő: III. 10.–IV. 15., VIII. 15.–VIII. 31.

Vetőmagszükséglet: 15-20 kg/Ha

Lucerna

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AÖP - Gyepalkotó

AÖP, AKG - Zöldugár kultúra

AKG - Szálas pillangós

AKG - Évelő szálas pillangós

AKG, AÖP - Méhlegelő

Adorna

(olasz, regisztráció 2000-ben)

kiugróan magas fehérje tartalom

leveles fajta

dormancia: 8

kitűnő betegség ellenállóság

télállóság: közepes

Széna, szenázs, lucernaliszt, pellet készítésére alkalmas.

Kaszálás után gyorsan sarjad

Tavasszal korán indul a növekedése

Jó levél/szár arány

Magas terméspotenciál

Kimondottan fejlett gyökérzetének köszönhetően jól tűri a szárazságot

Önmagában és keverékben egyaránt jó megoldás, az utóbbi változattal a termésmennyiség és a felhasználhatóság is javítható.

Algnquin

Magas fehérjehozam, kiváló minőségű szenázs

Jó minőségű, mély termőrétegű

Megfelelő vízháztartású talajokon természetű sikerrel

Gyökérzete mélyreható, ezért szárazságtűrése kiváló

Nagy tömegű, és igen értékes, fehérjékben gazdag takarmányt nyújt

Javasolt vetésidő: március, augusztus, szeptember

Tenyészeitő: 3-4 év

Vetésnorma (kg/ha): 20-25"

Anna lucerna

Állami elismerés éve: 1989.

Az országos fajtakísérlet standard fajtája.

Szára magas, világoszöld színű Keresztmetszete négyszögletes. A levélkék hosszúkás ovális alakúak, enyhén fogazott szélűek

A színük világoszöld. A virágzata sötétlila és kékszínű. Ezermagtömege:2,2-2,4 gr.

A kisparcellás állami kísérletekben a 30 és 40 naponkénti kaszálási forduló átlagában a legjobb termőképességű minősített fajták szárazanyaghozamát érte el. A virágzás ideje korai. A tavaszi és a kaszálások utáni sarjadási üteme gyors. A szárszilárdsága megfelelő, a finom szár ellenére megdőlésre csak a kaszálások megkésése esetén hajlamos. Hosszú élettartamú, ugyanis a kísérlet 4. évében ez a fajta adta a legtöbb szárazanyagtermést. A fertőző hervadással (*Verticillium albo-astrum*, *Fusarium* spp.) szembeni szántóföldi rezisztenciája jó.

A fajta az ország minden területén termelhető, az intenzív termesztési feltételeket nagy terméssel honorálja.

Kiváló termőképessége megfelelő tápanyagellátottsági szinten realizálható. A köztermesztésben lévő fajtákhoz képest korábban kaszálható, ezáltal lassúbb fajtákkal társítva a gazdaságokban az optimális kaszálási időszak megnyújtható. Egyéb termesztési tulajdonságai a többi minősített fajtáéval azonos.

Claudia

közepes télállóság

gyors újrasarjadás

igen magas fehérjetartalom

erős levelesség

igen magas takarmányhozam

levéltetvekkal szemben toleráns

Javasolt vetésidő: március, április, augusztus

Tenyészeitő: 3-4 év

Vetésnorma (kg/ha): 20-25

Dimitra

Magas perzisztencia.

kiegyenlített takarmányozástani mutatók.

Magas fagytűrőképesség.

Agresszív hasznosítási körülményeket kifejezetten jól tűri.

Megdőlésre rezisztens.

Kiemelkedő szárazságtűrő képességgel rendelkezik (a Pó síkságon nagyon sokat vetnek belőle).

Vágási ciklusok közti eltelt idő 20-22nap.

Gyors megújulóképesség és kiváló betegségellenállóság jellemzi.

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan oltott

Szap. fok: I. fok

Norma: 30-35 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: fagytűrő/kékvirágú

Emiliana

Vetésidő

tavasz-ősz

Norma

30-35 kg/ha

Ajánlás

zöldtakarmány/AKG

Jellemző

fagytűrő/lilavirágú

kiegyenlített takarmányozástani mutatók

magas fagytűrőképesség és télállóság

nyugalmi állapot: 7

agresszív hasznosítási körülményeket kifejezetten jól tűri

megdőlésre rezisztens

kiemelkedő szárazságtűrő képességgel rendelkezik

vágási ciklusok közti eltelt idő 20-22nap

gyors megújulóképesség és kiváló betegségellenállóság jellemzi.

Vetés/vetésidő

Vetésmélység: az optimális érték 0,5-1 cm, de legfeljebb 1,5 cm!

Lucernavetés vetőmagszükséglet tavasszal vagy ősszel : 25-35 kg/ha

Keverten 15-20 kg/ha lucernamag vethető 15-20 kg/ha csenkessel vagy egyéb fűfélével.

Vetőmag normája

zöldtakarmánynak, silónak: 20-25 kg/ha

szénának, szenázsnak, pelletnek: 25-30 kg/ha

Eride

kiváló takarmányérték

levél-szár arány meghaladja az 50%-ot

virágszíne tarka (fehér, füst, zöldes-sárga, kék és lila bármely árnyalatában előfordulhat)

legtöbb gombás betegséggel szemben toleráns

télállósága jó

gyorsan újra sarjad

Javasolt vetésidő: március, augusztus, szeptember

Tenyészeitő: 3-4 év

Vetésnorma (kg/ha): 20-25

Kiszerezés: 25 kg (zsák)"

Eugenia

Figyelemre méltó akklimatizációs képességek jellemzik.

Betegségekkel szemben ellenálló, nagyon magas hozamokat eredményez és kaszálva gyorsan újratermelődik. Ezenkívül ennek a fajtának sűrű lombja és erős gyökérzete van, így tökéletes természetűre az egész országban.

Sokrétűen felhasználható, magas fehérjetartalmú pillangós takarmánynövény. Növeli a talaj termékenységet.

Háziállatainknak fehérjedús szálastakarmány termesztésre és a talaj természetes úton történő javítására.

Jelentős mennyiségű nitrogénmegkötő lépassége és gazdag gyökérzetével növeli a talaj szervesanyag-tartalmát, javítja annak szerkezetét. Nitrogénszükségletét a levegő nitrogénjéből is tudja fedezni.

Növeli a talaj termékenységet, fokozza az utána vetett zöldségek és virágok termés hozamát és minőségét.

Sok karotint tartalmaz. Szárazságtűrő, a szélsőséges hőmérsékleteket jól viseli.

Termesztése biztonságos, jól bírja a hazai mostohább időjárási viszonyokat.

Telepítését követően évekig fedi a talajt, nem igényel rendszeres talajmunkákat, lejtős területen mérsékli a talaj lemosódásának veszélyét.

A talajjal szemben kifejezetten igényes. A vastag termőréttegű, mészből gazdag talajokat kedveli.

Takarmánytermesztésre a vetőmagigény: 15-20 kg/ha.

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan

Szap. fok: II. fok

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/kékvirágú

Excelle

Élettartam: 4 - 5 év

Nyugalmi stádium: rövid

Fehérje koncentráció: 19,5%

Száraz széna béltartalom: kiváló

Emészthető rosttartalom: magas Betegségekkel szembeni tolerancia: magas

Kiváló téltűrés, felálló szárú. Szár vékony, de stabilan álló. Nagy tömegű, N- termelő gyökérzet. Kezdeti fejlődés, tél után erőteljes. A Vegetáció tavaszi indulása: Április A Vágást követően sarjadása korai és erőteljes, rövid időn belül újra vágható

Gyors szénaszáradás, egészséges, nagy tömegű biomassza. Kiemelkedő fehérjetartalom, ízletes, vékony szálú takarmány. Levéltartás nagyon jó. Levél- szár arány kiváló. Minőségi fehérjetartalom, egészséges, nagy mennyiségű fehérjetakarmány.

Termés mutatók: Betakarított termés mennyiség: 62% Tavasz 32% Nyáron és Ősszel
Hasznosítás: száraz szalma, szenázs, zöld takarmány, pellet alapanyag.

Javasolt vetőmag mennyiség: Vetett magmennyiség: 25 kg/ha (talajállapottól függően)
Fűfélékkel keverve vegyes állományban vagy mono vetéssel is vethető.

Optimális talaj pH 6,5.

A vetés évében hagyjuk virágozni.

Express

Az Expressz lucerna nem véletlenül kapta a nevét. Minősítésekor - 1991.-ben - nem volt olyan különleges fajta az akkor 18 minősített fajtát tartalmazó választékban, amely olyan gyorsan regenerálódott volna vágás után, mint az Expressz.

A nálunk szokásos 40 napos vágási fordulóval szemben akár 25 naponként is kaszálható ez a fajta, amely megnyitotta az OMMI intenzív lucernafajták kategóriáját.

Az Expressz intenzív, gyors növekedésű fajta. 30 napos vágási fordulóban felülmúlta a kísérleti standard fajtákat szénatermésben 3 év átlagában. Sarjadzó képessége igen jó, a kaszálás utáni növekedése gyors, a szárszilárdsága, a tőállománya a 3. 4. termőévben is jó. Gyakori kaszálások esetén sem ritkul ki.

Az OMMI az Expressz lucerna fajta állami elismerését javasoló előterjesztésében a következőt írta:

gyors növekedésű, igen gyorsan sarjadzó, perzisztens fajtajelölt. Szárszilárdsága jó, szárazanyag termése kiváló, zöldtermése a meglévő minősített fajtákéval azonos

Ezen tulajdonságai ma is, amikor 40 fajta (2007.) szerepel az ÁE fajták listáján kedvelté teszik a gazdák körében.

Galaxy Max

Fehérjében gazdag takarmány. Magas hektáronkénti fehérjehozam. Nagyon jó emészthetőség.

Elit fajta melynek szelekciójában az emészthetőség volt a legfőbb szempont

Nyugalmi fázis: 4,5

Művelésben tarthatóság: legalább 4 év

Francia genetika

Talajtípus: gyommagoktól mentes és pH > 6

Felhasználási mód: széna, csomagolva

Gea

Magas takarmányozási értéket képvisel, különösen a fehérje tápértéke magas.

Savanyú talajokon telepítése előtt kívánatos meszezni a talajt.

Minden vágás után nagyon gyors újránövekedés

Nagyon korán indul fejlődésbe a tél után

Emészthető fehérjetartalma magas

Télállóság: kiváló

Erős gyökérzete miatt a nyári szárazság tűrése kiváló

Vágás: virágzás kezdeti szakaszában

Vetési időszak: február, március, április, szeptember

Olasz nemesítés.

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány. Jellemző: fagytűrő/kékvirágú.

Giulia

Felálló szárú, rusztikus fajta. Fűkeverékek alkotójaként is kiváló szálastakarmány. Szaponin tartalma alacsony. Magas tápértékű, zöld-, széna-, szenázs vagy szilázs takarmány. Szénájában optimális a levél/szár arány. Feldolgozva jól emészthető szerves anyag, magas karotin tartalommal. Kiváló sarjadzási hajlamú. 4-5 évig kaszálható. Erős gyökérrendszernek köszönhetően jól tolerálja a korai őszi fagyokat, illetve a szárazságot. Még őszi folyamán, lehetővé válik a legújabb hajtások begyűjtése

Vetési Javaslatok: Kora tavaszi hónapokban március elejétől április végéig, valamint kellő csapadékellátás vagy öntözés esetén augusztus közepétől szeptember első dekádjának végéig vethető.

A vetéskori optimális hőmérséklet 15 °C feletti érték, amikor robbanásszerű, egyenletes kelés várható.

A csírázás megindulásához a mag tömegének megfelelő 127–133%-os vízfelvételre, gyommentes talajra van szükség.

Lucernavetés vetőmagszükséglet tavasszal vagy ősszel: 25-35 kg / ha Keverten 15-20 kg/ha lucernamag vethető 15-20 kg/ha csenkessel vagy egyéb fűfélével.

Vetőmagmélység: 1,5–3cm

Tápanyag szükséglet a vetés időpontjában talajtípustól függően: 30–40 kg/ha N-hatóanyag, 130–150 kg/ha P₂O₅, 80–120 kg/ha K₂O

Önmaga után csak annyi év elteltével javasolt újra telepíteni, amennyi ideig a területet e növényfajjal hasznosították. Télálló lucerna.

Hunter River

Régi, hagyományos fajta, amelyet a korai telepések honosítottak meg és széles körben használták egészen az 1970-es évek végéig

Alacsony növekedési habitusa miatt kiválóan legeltethető

Morfológiai és élettani jellemzők

Méret: közepes, vékony szár

Dormancia szám alacsony: 7-9. csoport

Érésidő: közepes

Agronómiai jellemzők

Télállóság: közepes erős

Szárazságtűrés: kiváló

Betegségállóság: magas

Hozam: magas

Felhasználás: zöldtakarmány, legeltetés, silózás és széna, akár hüvelyes növényekkel és fűfélékkel kombinálva.

Agrotechnika:

Vetési időszak: február-március vagy szeptember – október

Vetőmagennyiség: 25-35 kg/ha

Vetés mélység: 1,5 – 2 cm

Műtrágyázás: N30 40 kg/ha, P₂O₅ 100 -150 kg/ha, K₂O 100 – 150 kg/ha

Betakarítás: a bimbózástól a virágzás kezdetéig

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 25 kg/ha

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/kékvirágú

Lilly lucerna

Állami elismerés éve: 1986

Felálló bokorformát mutató takarmány lucerna. Szára közepesen vastag, világoszöld színű. Levélkéi hosszúkás ovális alakúak, a felső részen fogazott, világoszöld színű. A rajzolat erőssége közepes. A levélke gyengén szőrözött. Hosszú, közepesen tömött virágzata van. Virágzási ideje közepes. A virág színe a kék különböző árnyalatai. A populációban füstszínű virágszirmú egyedek 30-33%-ban, tarka virágúak 5-8%-ban fordulnak elő. Ezermagtömege: 2,2-2,4g

Közepesen gyorsfejlődésű, gyakran kaszálható, hosszú élettartamú fajta. Tavasszal és a kaszálások után igen jól sarjad. 4 év alatt 28 és 35 naponkénti kaszálás átlagában többet termelt, mint a minősített fajták. Szárszilárdsága megfelelő, megdőlésre csak a kaszálási idő megkésése esetén hajlamos. Fertőző hervadással szembeni szántóföldi rezisztenciája, tél és fagyállósága kiváló.

A fajta elsősorban intenzív termesztési körülmények között, megfelelő tápanyagellátással érhet el nagy termést. Ugyanakkor kiemelkedő alkalmazkodási képességének köszönhetően gyengébb termőképességű homoktalajokon is jó eredménnyel termelhető. Ebben az esetben az alaptrágya és az évenkénti fejtrágyázás meghatározó.

Nardian

A lucerna a legfontosabb, legértékesebb őshonos szálas pillangós takarmány növényünk.

Magas takarmány-értékű, fehérjében gazdag, sokoldalúan - fonnyasztva, szenázsolva, szénaként, illetve pellet, vagy liszt - formájában is etethető. Aminosav összetétele kitűnő. Intenzív termesztésben rendkívül termelékeny, de gyenge adottságok, száraz feltételek mellett is az egyik legjobb megoldás mély gyökérzetének-, nitogéntermelésének, rendkívüli szárazságtűrésének, és az ezekből eredő kimagasló termés-stabilitásának köszönhetően. Mészhiányos talajokon ne telepítsük.

Jól társítható magas energiatartalmú fűfajokkal:

száraz fekvésben: csomós ebír, nádképzű csenkesz, magyar rozsnok

üde fekvésben, intenzívebb termelésben: angol perje, hibrid perje, réti csenkesz, réti komócsin

Nagyon jó elővetemény, kiválóan hat a talaj termőképességére hiszen szervesanyagban (8-12 t/ha évente), és nitrogénben (min. 100 kg/ha évent) jelentősen gazdagítja a talajt.

Zöldítésben, ökológiai termesztésben, illetve a fenntartható termesztési rendszerekben elsőrangúan használható a leírt nagyon jó talaj gazdagító hatásain túl a következő okok miatt is:

Könnyen megoldható vegyszer mentes termesztése, kaszálással jól tisztán tartható.

Gyomelnyomó képessége jó.

Elágazó gyökérzete miatt a talaj szerkezetére, humusztartalmára, víz-, levegő-, és tápanyag gazdálkodására egyaránt kedvező hatással van.

Hosszan, intenzíven virágzik, jó méhlegelő.

Vetőmagszükséglet: 20-25 kg/ha

Vetés: 1 – 2 cm mélység, gabona sortáv

Vetésidő: tavasz-ősz

Csávázás: csávázatlan

Szap. fok: II. fok

Ajánlás: zöldtakarmány

Jellemző: stressztűrő/tarkavirágú

Olimpia

Magyar nemesítésű tarkavirágú típusú fajhibrid lucerna fajta. Genotípusában hordozza a Svéd lucerna - Szinonim név: Sarlós-, vagy Sárkerep lucerna - (*Medicago falcata*) kedvező tulajdonságait is. Állami elismerése: 2006. Növényfajta-oltalom megadásának éve: 2006. Közepes-magas növénymagasságú, felálló növekedési formájú, vékony szárú, leveles típusú, túlnyomóan kékvirágú (tarkavirágú, sárga- és fehérvirágú növények is előfordulnak a fajta-populációban) lucernafajta.

Kiváló fehérjehozamú fajta. Szárazanyag termése a hivatalos kísérletekben 4 év alatt összesen: zöldtermés 61,9 t/ha (15,5 t/ha/év szárazanyag). Fehérje termése a vizsgált 4 évben összesen: 12,4 t/ha (3,6 t/ha/év). Magas fehérje- tartalmú (23 %). Télállósága, szárazságtűrése kiváló. Maghozama jó. A felszínhez közel dúsan elágazó és egyben mélyre hatoló gyökérzete révén nagyon jól hasznosítja a talaj kisebb tápanyag- és vízkészletét is. Nemesítése savanyú, gyenge termékenységű homok- és erdőtalajokon folyt, ezért alkalmas ilyen talajokon történő eredményes termesztésre is. Kiválóan alkalmas ökológiai gazdálkodásra, biotermék előállítására.

Termesztése gyenge termékenységű homoktalajokon, erdőtalajokon és lejtős, erodált, sekély termőrétegű és savanyú talajokon is eredményes. Savanyú kémhatású talajokon

javasolt a telepítés (vetés) előtt legalább 2 t/ha mészkőpor, vagy savanyú Mg-hiányos homokon önporló dolomit kiszórása. Jó termékenyséű és kötött talajokon is versenyképes, nagy- és jó minőségű termést adó fajta. Megfelelő agrotechnikával képes 5-6 éves élettartamra.

Az Olimpia lucernafajta tavaszi tiszta telepítése javasolt. Tavaszi telepítés biztonsága a csapadék nagyobb valószínűsége miatt jobb. Nyárvégi telepítés előnye a következő évi nagyobb termés és a gyomosodás is kisebb kockázatot jelent. Ennek ellenére csak akkor válasszuk a nyárvégi telepítést, ha a keléshez szükséges nedvességet biztosítani tudjuk a talajban (vízmegőrző talajművelés, öntözés). Önmagában történő (tisza) telepítés esetén nemcsak a telepítés biztonsága, de a lucerna várható termése is növelhető. A lucerna tiszta telepítése általánosan javasolható nemcsak nyárvégi, de tavaszi telepítésben is. Vetési paraméterek: vetőmagmennyiség 20 kg/ha (10 millió csíra), vetésmélység 1,5- 2 cm, gabona sortávolságra (12-15 cm).

Plato

Vetésidő: járó

Intenzív, kékvirágú. Magas fehérjehozam, kiváló minőségű szenázs. Jó minőségű, mély termőrétegű. Megfelelő vízháztartású talajokon természetű sikerrel. Gyökérzete mélyre hatoló, ezért szárazságtűrése kiváló. Nagy tömegű, és igen értékes, fehérjékben gazdag takarmányt nyújt.

Norma: 30-35 kg/ha

Rachel

Agronómiai jellemzők Gyors sarjadó képesség. Rövid nyugalmi stádium. Korai tavaszi vegetáció indulás. Felálló szár, mélyre hatoló gyökérzet. Kék színű virágzat, nagy biomassza tömeg. Kiemelkedő hozam, magas fehérjetartalom. Gyorsan száradó, vékony szálú széna, kiváló pellet és takarmány alapanyag.

Állomány élettartama: 4-5 év.

Kis testű kérődzők takarmányozására is kiválóan alkalmas.

Vetési javaslat Magas természeti értékkel bíró mezőgazdasági területek, tűzok védelemi programba, AKG-ba bevont, pillangós takarmánytermesztésre alkalmas területek.

Előnyök Tavaszi vetést követően már ugyanabban az évben, őszi vetést követően a második évtől egy termesztési cikluson belül több alkalommal kaszálható. Állománya fűfélékkel keverve és önállóan vetve is nagy hozamú. Szénájában a levél és a szár aránya takarmányozási szempontból nagyon kedvező. A letermelhető fehérje hozam kiemelkedő egységnyi területen.

Fehérjetartalom: kiemelkedő

Takarmány beltartalom: kiváló

Lignocellulóz-tartalom: alacsony

Széna száradás ideje: rövid

A javasolt vetőmag mennyisége: 25 kg/ha A vetés évében az első virágzást követően vágható.

Szarvasi AS1

Középvastag szárú, jó szár-levél arányú, levélzete középzöld színű. Magyar nemesítés, kiváló takarmányalapanyag. Virágzata középhlala és lila árnyalatú, közepesen erőteljesebb fejlődésű. Csigák 2-3 kanyarulatúak, 6-8 magot tartalmaznak.

Ezermag súlya: 2 – 2,2 g

Kaszálás után gyorsan sarjadzik. Szántóföldi perzisztenciája kiváló. Öntözött, intenzív körülmények között 4 évig, extenzív körülmények között 5-6 évig termesztendő.

Fagyállósága jó, szárazságtűrő.

35-40 napos kaszálási fordulóban ad legtöbb szárazanyagtermést.

Fehérje termése a virágzás kezdetén, kékbimbós fejlettségben való betakarításkor a legtöbb.

Vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Szarvasi AS3

Középvastag, kissé antociános szárú, megdőlésre kevésbé hajlamos. Levele középzöld, hosszúkás, kissé recés. Virágja: kék és lila vegyes árnyalatú színei alkotják többségben, de megtalálhatóak a fehér és szürkés színű virágok is.

Nyugalmi (dormancia) fázis : 4-5

Csiga 3-4 kanyarulatú, 8-10 mag található benne.

Ezermagsúly: 2,1 - 2,3 g

Főleg extenzív körülmények között termesztendő kíméletes kaszálással akár 7 évig is 40 napos kaszálási fordulót használva az ország egész területén. Kaszálás után gyorsan regenerálódik. Szárazságtűrő.

Fusariummal és Verticilliummal szembeni rezisztenciája kiváló. Intenzív hasznosításra is alkalmas. Téli fagyállósága jó.

Vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Szarvasi Kinga

Állami elismerés éve: 2006

A Magyar Szabadalmi Hivatal által 2006-ban növényi fajta oltalomban részesült.

Szára közepesen magas, a levélkék alakja ovális, világoszöld színű. Virágzata kékszínű. Perzisztens fajta. Az élettartama alatt az egyes évek, egy-egy adott éven belül a növedékékek termése kiegyenlített. Hosszú élettartamú, a negyedik-ötödik évben is beállt állományú. Jó szántóföldi rezisztenciájú.

Kiváló magtermő-képességű fajta.

Az Országos Fajtakísérletben négy vizsgálati év összesített eredménye 63 t/ha szárazanyag termés, amelynek a fehérje %-a 20,3, a hektáronkénti fehérje termés 12,6 to volt. Kiemelkedő alkalmazkodóképességét bizonyítja, hogy információink szerint mind Szlovéniában, mind Törökországban, állami kísérletekben jó eredménnyel szerepelt.

Termesztése az ország minden területén sikeres lehet, és kedvező ökológiai feltételek mellett a hazai standard fajtáknál gyorsabb növekedésű és nagyobb termést ad. Tavasszal és a vágások után a standard fajtáknál gyorsabban nő, illetve korábban sarjad.

Szarvasi Mary

Állami elismerésének éve: 2006

A tavaszi fejlődése a standard fajtához képest gyorsabb. A vágások után a sarjadás 2-3 nap múlva megindul. Szára megdőlésre nem hajlamos, világoszöld színű. Leveli ovális alakúak, enyhén fogazott szélűek. A virágzata a kékszín különböző árnyalata, ettől eltérő szín jelentéktelen mennyiségben fordul elő.

A zöldtermése minden termőhelyen eléri, vagy meghaladja a standard fajtát. A szárszilárdsága kiváló, ezért a vágás megkésése sem okoz minőségi romlást, mivel az állomány nem dől meg. A szárszilárdsága magtermesztés esetén is előnyös tulajdonság, mivel az álló növényen a mag egyenesen fejlődik és érik.. Hosszú élettartalmú, prezisztens fajta.

Hazánk minden területén termelhető. Gyenge tápanyag szolgáltató képességű talajokon

Vetőmag norma: 20-25 kg/ha

Tápió

A Tápiószelei 1 lucerna fajta tovább nemesített változata. 2008-ban kapott állami elismerést. Korai virágzású, erőteljes növekedésű, jó szár-levél arányú. Betegségekkel szemben igen nagymértékben rezisztens, fagytűrő képessége kiváló. Szárazságtűrő és akklimatizálódó fajta. Virágzata sötétkék, sötétibolya, kékvirágú lucernának is nevezik.

Öntözött, intenzív körülmények között 4 évig, extenzív körülmények között 5-6 évig termesztethető. Széna és pellet készítésre is javasolt fajta.

Vetési időszak: szeptember - október ill. február vége – március eleje, időjárástól függően.

Javasolt vetésmennyiség: 20-22 kg / ha.

Tápiószelei 1

Köztermesztésben igen kedvelt, bevált régi lucernafajta. 5 – 6 évig állományban maradvá is igen nagy zöldtermést hoz. 1967-ben kapott állami elismerést. Magyarország vetésterületének 1/3-át teszi ki. Betegségekkel szemben igen ellenálló, és a fagyűrő képessége is kiváló. Rendkívül akklimatizálódó fajta.

Gazdag karotin és fehérje tartalma, a fehérje nagy biológiai értéke, aminosav garnitúrája miatt jelentős szerepet tölt be a magas színvonalú takarmánybázis kialakításában.

Felálló bokorformát mutató takarmánylucerna. Virágzási ideje közepes. A populáció többnyire egyöntetű, a sötét ibolya virágszirmú egyedek 7-21 %-os, a tarka virágúak pedig 6-9 % gyakorisággal fordulnak elő.

Vanda

A lucerna a legfontosabb, legértékesebb őshonos szálas pillangós takarmány növényünk.

Magas takarmány-értékű, fehérjében gazdag, sokoldalúan - fonnyasztva, szenázsolva, szénaként, illetve pellet, vagy liszt - formájában is etethető. Aminosav összetétele kitűnő. Intenzív termesztésben rendkívül termelékeny, de gyenge adottságok, száraz feltételek mellett is az egyik legjobb megoldás mély gyökérzetének-, nitrogén termelésének, rendkívüli szárazságtűrésének és az ezekből eredő kimagasló termésszabilyitásának köszönhetően. Mészhiányos talajokon ne telepítsük.

Jól társítható magas energiatartalmú fűfajokkal:

száraz fekvésben: csomós ebír, nádkéjú csenkesz, magyar rozsnok

üde fekvésben, intenzívebb termelésben: angol perje, hibrid perje, réti csenkesz, réti komócsin

Nagyon jó elővetemény, kiválóan hat a talaj termőképességére hiszen szervesanyagban (8-12 to/ha évente) és nitrogénben (min. 100 kg/ha évent) jelentősen gazdagítja a talajt.

Zöldítésben, ökológiai termesztésben, illetve a fenntartható termesztési rendszerekben elsőrangúan használható a leírt nagyon jó talaj gazdagító hatásain túl a következő okok miatt is:

- könnyen megoldható vegyszer mentes termesztése, kaszálással jól tisztán tartható

- gyomelnyomó képessége jó

- elágazó gyökérzete miatt a talaj szerkezetére, humusztartalmára, víz-, levegő- és tápanyag gazdálkodására egyaránt kedvező hatással van

-hosszan, intenzíven virágzik, jó méhlegelő

Vetési idő: március 10.–április 15. / augusztus 10.–szeptember 10.

Vetőmagszükséglet: 20–25 kg/ha

Vetés: 1–2 cm mélység, gabona sortáv

Verko

Francia és német fajtákból Verticillium-ellenállóságra és nagy takarmánytermőképességre szelektált fajta.

Magasszárú, felállóhabitusú, jó állóképességű fajta. A levél színe sötétzöld. A levélkék alakja lándzsás tojásdad, fonákja gyengén szőrözött. Levél: szár aránya jó (43:57-48:52). A virág színe kétharmad-részt kék, egyharmad-részt lila, a világoskékől a fehérig terjedő színskálával.

Ezermagtömege: 1,9-2,1g

Gyors fejlődésű. Az első két évben igen bőtermő. Verticillium rezisztens. Az intenzív feltételeket meghálálja. A legnagyobb magtermést produkáló hazai fajta. Sokéves átlagban magtermő képessége 20-25%-kal meghaladja a többi fajtáét. A fajtalistán szerepel, és az Európai Unió országában minősített vetőmagként forgalmazható.

Telepítéskor és a következő években műtrágyázása célszerű (évi 8,0-12,0 t/ha szénatermés eléréséhez). A műtrágya hatása mésztrágyázással fokozható. Fejtrágyázás: szükség szerint.

Vetőmag-norma: Takarmánytermesztésre: 15-20kg/ha, Magtermesztésre: 8-10 kg/ha

Viktória

Állami elismerés éve: 1994

A termesztési ciklusban mind a 30, mind a 40 naponkénti kaszálási rendszerben több szárazanyag termést adott, mint a standard fajták átlaga. Hozamkiegyenlítettége, szárszilárdsága, tél és fagyállósága jó.

A fajta szárazanyag termése a különböző termőhelyeken és években a kaszálások többségében több mint a standard fajták termésátlaga.

Az egyes években és a négyéves ciklus alatt elért szárazanyagtermés a kísérleti helyek átlagában mindkét kaszálási rendszerben meghaladja a standard fajták teljesítményét. A termesztési ciklusban a standardokhoz viszonyítva a 40 napos kaszálás mellett ért el jobb eredményt. Kaszálásonkénti és évenkénti hozamkiegyenlítetttsége jó, a 3. és 4. évben is többet termelt, mint a standardok. Állománya a 4. év végére kevésbé ritkul ki, mint a kontrol fajtáké.

Termesztése valamennyi lucerna termőterületére ajánlott, az intenzív termesztési feltételekre nagy terméssel reagál közepesen kötött és kötött talajokon egyaránt

Magyar rozsnok

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AÖP - Gyepalkotó

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

Magas, vastagszárú, felálló bokrot nevelő, hosszú, közepes-széles, sötétzöld levelű szálfű. Erőteljes tarackjai a talajban mélyen helyezkednek el. Bugája közepesen nagy, zöldesfehér színű, tömöttebb. Késői virágzású.

Tűri a szélsőséges talaj- és éghajlati viszonyokat, extenzív körülmények között is jól terem. Viszonylag lassan sarjad, de azt követően intenzív fejlődésű. Kiváló takarmány- és magtermő képességű.

Legeltetésre és tömegetakarmány termesztésre is alkalmas tisztán vetve vagy pillangós társítással. Száraz fekvésű legelők felújítására, ill. ilyen területeken létesítendő gyepek telepítésére alkalmas. Nedves, vízjárta talajokon a vízigényes fajok kiszorítják.

Vetés norma: 40kg/Ha

Nádképű csenkesz

AÖP - Gyepalkotó

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AKG - Méhlegelő

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 40-60 kg/ha

Nagy, mélyre hatoló gyökérzetével a nádképű csenkesz nagyon szárazságtűrő és meleggel szemben ellenálló fűfajta, mely még azokban az időszakokban is biztosít takarmányt, amikor a többi fű megállt a növekedéssel. A levelek általában meglehetősen

durvák, és nagy különbségek vannak az egyes változatok faggyal szembeni ellenálló-képességében. A nádkéjú csenkeszt elsősorban forró és száraz körülmények között használják kaszálási és legeltetési célokra, de a DLF-TRIFOLIUM kifejezetten téltűrő változatokat is kifejlesztett, melyek Európa északi területein is megállják a helyüket.

Vetés norma: 40kg/Ha

Troubadix

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 40-60 kg/ha

Ajánlás: szalastakarmány

Olaszperje

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AKG - Zöldtrágya

Javasolt vetésidő: tavasz-ősz

Vetésnorma (kg/ha): 40-60

Tenyészeitő: 2-3 év

Az olaszperje rövid idő alatt nagy mennyiségű, 8-14 t sz.a./ha takarmányt képes szolgáltatni. Nyárvégi vetés esetén, amennyiben az ősz csapadékos, már ősszel kaszálható, majd tavasszal kétszer-háromszor és ősszel még egyszer. A nádkéjú csenkesz és egyes roznokfajták mellett az olaszperje az a fű kultúra, amelyik tavasszal a legkorábban indul meg, és gyakorlatilag 4-6 hét alatt kaszálható állapotba kerül. Az első kaszálást igen rövid időn belül, 3 hét múlva követi a második, majd csapadékos tavasz esetén a harmadik kaszálás. Az olaszperje termesztése könnyűnek minősül, a kultúra élettartama pedig 6 hónap és 3 év között változik.

Vetés norma: 40kg/Ha

Talajtakarónak

Életciklus: egyéves

Magszám (1000/kg): 480

Magnorma (kg/ha): 12-15

Nitrogénkötés: nem

Talajlazítás: megfelelő

Vízfelhasználás: közepes

Tápanyagfeltárás: jó

Szerves anyag növelése: jó

Gyomelnyomás: megfelelő

C:N arány: közepes

Aszálytűrés: megfelelő

Kifagyás (C): -18

Turtetra

Korai, gyors növekedésű bőtermő tetraploid olaszperje.

Beltartalmi értékei kiválóak, kiemelkedő a fehérje tartalma.

Általános stressztűrő képessége jó, betegség ellenállósága kiváló.

TECHNIKAI ADATOK

Javasolt vetésidő

tavaszi-ősz

Vetésnorma (kg/ha): 40-60

Tenyészeitő: 2-3 év

Perzsa here

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP, AKG - Zöldugor kultúra

AKG - Zöldtrágya

AKG - Szálas pillangós

Vetési idő: április.10.-30., július.20.-30.

Vetőmagszükséglet: Tisztán: 15-20 kg/ha, vagy keverékben.

Egy éves, az üde termőhelyeket kedveli, tenyészideje rövid, magába vagy rövid tenyészidejű perjékkel keverve vessük. A szélsőséges, gyenge termőhelyű adottságok között is talajjavító hatású, a többi pillangóssal egyetemben. Takarmányozásra, legeltetve, és szénának is kiváló, jól bírja a taposást, gyorsan sarjad.

Vetési idő: április.10.-30., július.20.-30.

Vetőmagszükséglet: Tisztán: 15-20 kg/ha, vagy keverékben.

A perzsa herének a túlnyomórészt gabonaféléket és magas növésű komponenseket tartalmazó keverékekben van helye, hogy az e növények által szabadon hagyott legalsó szintet betöltse. Kiváló csírázási és növekedési tulajdonságai praktikus takarónövényé teszik.

Megkötött nitrogén: 100-150 kg/ha

Kontroll: kifagyás

Zöldtömeg: 4.000 - 6.000 kg/ha

Celtico

Üde termőhelyek rövid tenyészidejű, értékes takarmánynövénye.

Tisztán, vagy rövid tenyészidejű perjékkel keverékben vetik.

Javasolt vetésidő: ősz, tavasz

Tenyészidő: 1 év

Vetésnorma (kg/ha): 20

Gorby

Üde termőhelyek rövid tenyészidejű, értékes takarmánynövénye.

Tisztán, vagy rövid tenyészidejű perjékkel keverékben vetik.

Javasolt vetésidő: ősz, tavasz

Tenyészidő: 1 év

Vetésnorma (kg/ha): 20

Réti perje

AÖP - Gyepalkotó

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AKG - Méhlegelő

A hideggel és szárazsággal szembeni ellenálló-képessége miatt, valamint mivel jól tűri a használatot, a réti perje a világ mérsékelt övi tájain kifejezetten megfelel a legeltetési célokat szolgáló füves területekre.

A réti perje rizómák segítségével szaporodik, és az elhasználódás vagy szárazság miatti megrikult területet regenerálja. A rizómák (hosszúak és rövidek egyaránt) új növényekkel foltozzák be a réseket. Ezzel egyidőben a *poa pratensis* egyike a leginkább téltűrő fajtáknak. A *poa pratensis* az egyik első fűféle, amely tavasszal növekedésnek indul, és ősszel is sokáig nő.

Vetés norma: 40kg/Ha

Balin

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 40-60 kg/ha

Ajánlás: szálastakarmány

Evora

Hosszú életű, nagyon jó taposás tűrő, kiválóan regenerálódó, tarackképző alfű. Legelő keverékek értékes alkotója jó termőképességének és magas takarmányértékének köszönhetően. Az üde talajokat kedveli.

Felhasználási értéke: a magvetést követő fejlődése elhúzódó, de kifejlett korában sűrű gypet nevel. Alkalmazkodó képessége, szárazságtűrése, taposás tűrése jó, de az árnyékos körülményeket és a rövidre nyírást, a tömörödött talajokat nehezen viseli. Nagy számban előállított fajtái a legkülönbözőbb fűmag keverékek gyakori alkotóeleme. A nemesítői munka révén a fajták jó betegség ellenállósággal (pl.: rozsdá), taposás és rövidre nyírást tűréssel, gyorsabb kezdeti fejlődéssel, esztétikusabb külső megjelenéssel rendelkeznek.

Főbb jellemzői: az egyik legértékesebb, tarackokkal terjedő, őshonos alfű, mélyre hatoló gyökérszettel, nagyon jó megújuló képességgel. Mélyzöld színű levelein a főér két oldalán jellegzetes bordázottság figyelhető meg. A nyelvecskék rövidek, a fülecske alig fejlődött ki, csonkja figyelhető csak meg. Közép kötött talajon fejlődik legjobban.

Vetési idő: március 15. – április 10.

Vetőmagszükséglet: 18 – 20 kg / ha

Vetés: 1 – 1,5 cm mélység, gabona sortáv

Markus

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 40-60 kg/ha

Ajánlás: szálastakarmány

Sunray

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 40-60 kg/ha

Ajánlás: szálastakarmány

Svéd here (korcs here)

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AKG, AÖP - Méhlegelő

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP - Zöldugar kultúra

AKG - Zöldtrágya

AKG - Szálas pillangós

AKG - Évelő szálas pillangós

AKG - Zöldugar kultúra

Kaszálva és legelőnek egyaránt használható. Gyökere jól elágazó, a szára alacsony. Mélyfekvésű nedves területekre javasolt.

Toleráns a rosszul lecsapolt talajra, vízborítás toleranciája 7-14 nap. Kiváló télállóképessége van.

Szárazságtűrése jó.

Optimális pH 5,7-7,0, savasság-tolerancia: mérsékelt, lúgosság-tolerancia: alacsony és mérsékelt, sótartalom-tolerancia: alacsony.

Felfújódás veszély, lólegeltetés mértékkel tanácsos.

Vetőmag norma: 15-20kg/Ha

Aurora

Kaszálva és legelőnek egyaránt használható. Gyökere jól elágazó, a szára alacsony. Télállóképesége kiváló a szárazságtűrése jó. Mélyfekvésű nedves területekre. Toleráns a rosszul lecsapolt talajra, vízborítás toleranciája 7–14 nap.

Optimális pH 5,7–7,0, savasság-tolerancia: mérsékelt, lúgosság-tolerancia: alacsony és mérsékelt, sótartalom-tolerancia: alacsony.

Lólegeltetés mértékkel tanácsos a felfújódás veszély miatt.

Vetőmagszükséglet: 15–20 kg/ha

Dawn

Kaszálva és legelőnek egyaránt használható. Gyökere jól elágazó, a szára alacsony. Télállóképesége kiváló a szárazságtűrése jó. Mélyfekvésű nedves területekre. Toleráns a rosszul lecsapolt talajra, vízborítás toleranciája 7–14 nap.

Optimális pH 5,7–7,0, savasság-tolerancia: mérsékelt, lúgosság-tolerancia: alacsony és mérsékelt, sótartalom-tolerancia: alacsony.

Lólegeltetés mértékkel tanácsos a felfújódás veszély miatt.

Vetőmagszükséglet: 15–20 kg/ha

Takarmányfű keverék

Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek.

Gyepalkotó és egyéb takarónövény

Kaszáló

25% vörös csenkesz, 20% angol perje, 20% nádkéjú csenkesz, 15% olasz perje, 10% csomós ebír, 10% réti komócsin

Kaszáló keverék Intenzív 2-3 éves

25% olasz perje, 20% réti csenkesz, 20% angol perje(diploid), 20% angol perje(tetraploid), 15% bastard perje

Intenzív takarmánytermesztésre összeállított, igen magas hozamot, és minőséget produkál.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember. Mennyiség: 40–45 kg/ha.

Kaszáló keverék Standard hosszan élelő

20% angolperje (diploid), 20% angolperje (tetraploid), 15% olaszperje, 15% réti csenkesz, 10% csomós ebír, 10% nádképű csenkesz, 10% réti komócsin

Normál termőhelyi adottságok mellett hosszú ideig magas hozamot nyújtó keverék.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: 40–45 kg/ha

Kaszáló prémium Szárazságtűrő, hosszan élelő

30% Angol perje, 20% Réti csenkesz, 15% Nádképű csenkesz, 15% Csomós ebír, 10% Réti komócsin, 10% sudár rozsnok

A legértékesebb fűfajoknak köszönhetően kiváló minőségű, szárazabb termőhelyen is megbízható mennyiségű takarmányt ad.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: 37–43 kg/ha

Largo Vino sorköztakaró keverék

30% angol perje, 30% vörös csenkesz, 25% juhcsenkesz, 5% rétiperje, 5% fehérhere, 5% szarvaskerep

Legelő keverék Standard hosszan élelő

35% angol perje(diploid), 20% réti csenkesz, 15% nádképű csenkesz, 15% vörös csenkesz, 10% angol perje(tetraploid), 5% réti perje

Elsősorban legeltetési hasznosításra összeállított, de kaszálóként is használható, jól megújuló, taposástűrő, magas hozamú keverék.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: 37–43 kg/ha

Ló legelő-kifutó keverék taposástűrő

50% nádképű csenkesz, 25% angol perje, 20% réti komócsin, 5% réti perje

Hosszan élelő, jó hozamú, nagyon jól regenerálódó gyepperék.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: legelő telepítéskor 45–50 kg/ha, intenzíven használt kifutó füvesítésekor 200-250 kg/ha

Lóerő szárazságtűrő lólegelő.

30% vörös csenkesz, 20% angolperje, 20% csomós ebír, 20% nádképű csenkesz, 10% zöld pántlikafű.

A keverék szárazságtűrő pázsitfűvekből áll. A beállt gyeppen a legeltetést jól tűrő aljfűvek tervezett borítási aránya 40%. A gyorsan kelő, gyomokkal jó elnyomóképessége miatt versenyképes angolperje aránya 20%. Taposásigényes faj, ezért a lovak által okozott erős igénybevételnek jól ellenáll, mely indokolja arányát a keverékben. A vörös csenkesz tarackosfű, hosszú élettartamot tesz lehetővé. A lólegelőn szükség van keményebb szárú szálfűvekre is, ugyanakkor erőteljes gyökérszövetű, taposástűrő fajok kelljenek. A zöld pántlikafű és a nádképű csenkesz széles nedvességtűrést biztosít, a tavaszi belvizeknek és a nyári szárazságnak egyaránt jól ellenáll. A lovak általában legeletlenül hagyják a pillangósvirágú foltokat, ezért a legelőkeverékbe nem szükséges pillangós.

A nagy szálfűarány nagy hozamot biztosít és lehetővé teszi, hogy az első növedék feleslegét réti szénaként tartósítsák.

Hektáronkénti vetőmagszükséglet: 50 kg

Vetési idő: - márciustól – május vége, - augusztus vége – október eleje."

Lugas keverék

45% angol perje, 30% vöröscsenkesz 1 , 15% vöröscsenkesz 2 , 10% juhcsenkesz

Árnyéktűrő keverék. Speciális fűmagkeverék árnyékos felületek gyepesítésére. Gyümölcsösökbe, szőlő sorközökbe ajánlott.

Mulcs keverék szőlő, gyümölcsös sorközök vetésére

25% vörös csenkesz(tar), 25% nádképű csenkesz, 20% réti csenkesz, 20% angol perje, 5% vörös here, 5% réti komócsin

Szőlő, gyümölcsös sorközök vetésére, zölden, ápolatlan tartására összeállított keverék a pillangós összetevőnek, és nagy zöldtömegnek köszönhetően tápanyagban gazdagítja a talajt, gyomelnyomóképessége kiváló.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: 35–40 kg/ha"

Nagyvad fűmagkeverék

15% bíborhere, 15% lucerna, 10% olaszperje, 10% vöröscsenkesz, 10% réti komócsin, 10% tavaszi bükköny, 10% baltacim, 5% fehér here, 5% vöröshere, 5% mustár, 5% pohánka

Natúrmix szárazságtűrő kaszáló keverék

35% nádképű csenkesz, 25% csomós ebír, 25% angolperje, 15% zöld pántlikafű

Szárazságtűrő pázsitfűfélékből álló keverék. A beállt gyeperővel borított területen 80%-ot tesznek ki a kaszálásra való szálfűvek, melyek nagy természetük révén nagy hozamot tudnak biztosítani. Gyorsan fejlődő, korai virágzású fajok adják az összetétel 80%-át, ezért a hasznosítás során törekedni kell arra, hogy az ország északi területeinek kivételével május második dekádjában el legyen végezve a kaszálás, melynek optimális ideje a csomós ebír és nádképű csenkesz bugahányása és virágzásának kezdete közötti időszak. A zöld pántlikafű lassú fejlődésű, későn virágzó, főleg a sarjában jön fel, az anyaszénában pedig „fiatalítja” a takarmányt. Kelése vontatott, ne lepődjünk meg, ha csak a második évben jön fel a kaszálón, viszont nagyon hosszú élettartamú. Silózás esetén tejelő állományoknak akkor a legjobb kaszálni, amikor a csomós ebír és nádképű csenkesz bugája még hasban van.

Hektáronkénti vetőmagszükséglet: 45 kg

Vetési idő: - márciustól – május vége, - augusztus vége – október eleje"

Ökomix kaszáló és legelő nedves területre

40% réti csenkesz, 15% angolperje, 15% tarackos tippán, 15% vöröshere, 10% réti komócsin, 5% csomós ebír

Mélyfekvésű, belvíz/árvíz által veszélyeztetett területekre ajánlott keverék, ahol nyáron sem szárad ki teljesen a talaj. Hasznosítását tekintve az anyaszéna betakarítása után a legeltetés a cél. A 35%-os alj fű, 45% szálfű és 20%-os pillangósarány miatt a keverék alkalmas a kaszálásra és a legeltetésre egyaránt.

A gyeperővel borított területek közepes és nagy vízigényűek, de a rövid ideig tartó szárazságot átvészelik.

Korai és kései fejlődésű fajok egyaránt vannak a keverékben, ezért a betakarítási időre kevésbé érzékeny, nem vész el a takarmány, ha a vízborítás miatt később lehet kaszálni.

Hektáronkénti vetőmagszükséglet: 45 kg.

Vetési idő: - márciustól – május vége, - augusztus vége – október eleje"

ÖMKI élő sorköz

30 % komlós lucerna, 25 % szarvaskerep, 25 % fehérhere, 10 % lándzsás útifű, 5 % tarka koronafürt, 5 % vadmurok

Telepíthető igény szerint minden sorközbe, vagy minden másodikba. Ne alkalmazza 1-2 éves ültetvényben, mert a fiatal szőlőt a sorközi növényzet visszavetheti a fejlődésben. Vetést követően, ha erős gyomkonkurencia jelentkezik kb. 10 cm-es magasságban kaszáljon, hogy a gyomok ne tudjanak magot hozni.

A vetett fajok így megerősödnek. Kifejlett állománynál, ha technológiai okból indokoltnak tartja, a növényzet lehengerelhető.

Ősszel végezzen késes, kíméletes talajlazítást minden vagy minden második sorközben, hogy levegőhöz jusson a talaj, az őszi-téli csapadék mélyebb talajrétegekbe juthasson.

Praktikus ősszel, szüret előtt magas tarlóval (10-15cm) lekaszálni az állományt.

Vetési idő: ősszel (praktikusan szüret után), vagy tavasszal. Őszi vetés esetén könnyebben megerősödik az állomány.

Vetés mélység: 1-3 cm

Ajánlott vetőmagnorma: 20 kg/ha

márc eleje és szept közepe - okt vége

áttelelő

talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés, gyomelnyomás

Pegazus lólegelő vizes területre

25% réti perje, 20% angolperje, 20% réti csenkesz, 15% csomós ebír, 10% réti komócsin, 10% zöld pántlikafű

A keveréket üde talajokra ajánljuk, folyó/patak völgyekbe, dombvidéki völgyekbe, hajnali harmatképződést biztosító területekre és mélyfekvésű, magas talajvízű helyekre.

A lólegelők az állatok intenzív mozgása miatt nagy igénybevételnek vannak kitéve.

A taposást jól tűrő aljfűvek aránya 40%, de a szálfűvek is erőteljes gyökérzetű, részben tarackos fajok. Nagy hozamot adnak, lehetővé teszik a réti széna készítését is.

Szakaszos, karámváltós legeltetés esetén hosszú élettartamú a legelő.

Hektáronkénti vetőmagszükséglet: 45 kg

Vetési idő: - márciustól – május vége, - augusztus vége – október eleje"

Rekultivációs keverék

35% angol perje, 30% vöröscsenkesz, 20% olasz perje, 10% nádképű csenkesz, 5% csomós ebír

Meddőhányók, bányaterületek, rekultivációs területek füvesítésére.

Savanna legelő keverék

25% angol perje (diploid), 20% angol perje (tetraploid), 20% olasz perje, 10% vörös csenkesz, 10% csomós ebír, 5% nádképű csenkesz, 5% lucerna, 5% zöld rozsnok

Magas termőképesség és minőség biztosítása mellett a fő cél a Savanna megalkotásánál a legeltetés és kaszálás egyidejű megvalósítása.

Termékünkéből 60 kg elvetését javasoljuk hektáronként, gépi vetéssel, 12 cm-es sortávolsággal.

Taurus szarvasmarha legelő üde területre

35% réti csenkesz, 30% réti perje, 10% angolperje, 10% vöröshere, 5% csomós ebír, 5% réti komócsin, 5% fehérhere

A legelőkeverék alkalmas mindenféle hasznosítási irányú és fajtájú szarvasmarha legeltetésére. Fejős, szárazon álló tehének, növendék szarvasmarhák és húshasznú állományok takarmányozását egyaránt képes biztosítani. Az alkotóelemek között vannak nagyobb vízigényű és szárazságot jobban elviselő fűfajok is. Előbbiek miatt nem a száraz, aszálynak kitett területekre ajánlott a keverék, hanem folyó/patak völgyekbe, dombvidéki völgyekbe, hajnali harmatképződést biztosító területekre és mélyfekvésű, magas talaj vízzel helyekre. A szálfüvek 40%-os aránya miatt olyan helyekre ajánlott, ahol szakaszos legeltetést valósítanak meg. A pásztoroló legeltetésre nem alkalmas a keverék!

Hektáronkénti vetőmagszükséglet: 50 kg

Vetési idő: - márciustól – május vége, - augusztus vége – október eleje"

TillageMix ÁRPÁD

48% tavaszi zab, 26% india köles, 14% alexandriai here, 10% perzsa here, 2% talajművelő retek

Vetési idő: július

Tenyészeitő: 75-80 nap

Terminálás: kifagyás

Funkció: nyári legelő

Vetési norma: 20-30 kg/ha"

Töltéskeverék

35% angol perje, 25% nádkéű csenkesz, 20% vöröscsenkesz, 20% olasz perje

Rézsűk, töltések füvesítésére alkalmas. Összetételéből adódóan gyökérzetével jól átszővi a talajt, melynek így megfelelő fedettséget biztosít, ezzel megakadályozza az eróziót, deflációt.

Vadlegelő keverék

25% angolperje, 25% olaszperje, 15% réti csenkesz, 12% cirok, 10% csomós ebír, 7% tavaszi bükköny, 2% vöröshere, 2% lucerna, 2% szarvaskerep

Vadcsalogató évelő és egynyári fajok keveréke. Legelőként, és kaszálva is hasznosítható, a biodiverzitást növeli, tavasztól késő őszig ízletes takarmányt nyújt.

Vetésidő: március–április/augusztus–szeptember

Mennyiség: 40–45 kg/ha"

Zöld takaró 1.

60% angolperje, 17% olaszperje, 10% fehérhere, 9% nádkéű csenkesz, 4% csomós ebír

Ajánlott vetési norma: 20 kg/ha

Zöld takaró 2.

30% vörös csenkesz, 25% nádkéű csenkesz, 15% alexandriai here, 15% fehérhere, 12% angolperje, 3% szarvaskerep

Ajánlott vetési norma: 20 kg/ha

Zöldtakaró gyümölcsösbe

60% angolperje, 17% olaszperje, 10% fehérhere, 9% nádkéű csenkesz, 4% csomós ebír
márc eleje és szept közepe-okt vége

Ajánlott vetési norma: 30 kg/ha

áttelelő

talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés, gyomelnyomás"

Zöldtakaró II. szőlőbe

30% vörös csenkesz, 25% nádképű csenkesz, 15% fehérhere, 15% alexandriai here, 12% angolperje, 3% szarvaskerep

márc eleje és szept közepe-okt vége

Ajánlott vetési norma: 20 kg/ha

áttelelő

talajtakarás és erózióvédelem, szerkezetjavítás, tápanyagmegkötés, gyomelnyomás"

Vörös csenkesz

AÖP - Gyepalkotó

AÖP, AKG - Zöldugar kultúra

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

A vörös csenkesz szinte mindenféle talajtípuson jól tenyészik, beleértve a száraz és könnyű talajokat is. A vörös csenkesz nagyon jól tűri a hideget és a szárazságot is, így hosszú életet biztosít az ugarnak.

A takarmányozási célokat szolgáló Festuca rubra gyökerező fekvőhajtásokkal rendelkező típusa (Festuca rubra rubra L.) a legrobosztusabb, és a vörös csenkesz három alfaja közül ezt alkalmazzák a legszélesebb körben. Aránylag gyorsan megtelepedik, és gyorsan növvő indáival gyorsan be tudja fedni a terület üres foltjait.

Dipper

Hosszan évelő, korán fejlődésnek induló, szárazság tűrő tarackos aljfű. Extenzív legelő keverékek fontos alkotója.

Alacsony növekedésű, talajjal szemben nem igényes, ellenálló, jó lyukkitöltő faj. Bírja a száraz-, kitett viszonyokat, nagyon hosszú életű, jól megújul.

Vetési idő: március 15.–április 15. / augusztus 15.–szeptember 30.

Vetőmagszükséglet: 25 – 30 kg / ha

Vetés: 1–2 cm mélység, gabona sortáv

Relavant

Vetésidő: tavasz-ősz

Norma: 40-60 kg/ha

Ajánlás: szálastakarmány

A Relevant vörös csenkesz egy évelő, alacsonyan növekvő fű, amely erős gyökérrendszert fejleszt, és többféleképpen felhasználható. Ennek a lassan növekvő fűnek alacsony a talaj- és vízigénye. A vörös csenkesz kétféle fogást termel - vegetatív és generatív.

Vöröshere

AÖP - Talajtakarásos parlag - Önmagában is vethető

AKG, AÖP - Méhlegelő

AÖP - Gyepalkotó

AÖP - másodvetés

AÖP, AKG - Zöldugor kultúra

AKG - Zöldtrágya

AKG - Szálas pillangós

AÖP - Évelő szálas pillangós

Fontos fehérjetakarmány. A gyenge barna erdőtalajokon - ha van elég csapadék - ez az egyetlen gazdaságosan termelhető pillangós szálastakarmány. Gyakran a gyepes szálfűveivel társítják azok beltartalmi értékét javító gyepalkotó pillangós. E társításban jobban szénává szárítható, az ismétlődő kisebb esők hatására gyorsan penészesedik. Előnye, hogy a levele kevésbé pereg mint a lucernáé. Gazdasági értékét növeli, hogy a talajt N-ben gazdagítja és javítja a szerkezetét. A vöröshere vetőmag termesztését indokolja az is, hogy elegendő téli és kora tavaszi csapadék esetén csaknem az egész ország területén több az első növedék termése, mint a lucerna vetőmagé.

Elővetemény-értéke kiváló. Az utána következő kalászos termése 1-2 tonnával több mint más (nem pillangós) elővetemény után.

A talajba juttatott közel 130 kg N hatóanyagon túl a talaj szerkezetének javításával, a humuszkészlet növelésével járul hozzá a következő növények terméseredményének növeléséhez.

Vetési idő: III. 01.-IV. 15., VIII. 01.-IX. 15.

Vetőmagszükséglet: 14-23 kg/ha

Hungarotetra

tetraploid

évelő, gyors növekedésű, középmagas fajta

jól fejlődik különböző talajokon

magas takarmányérték

kiegyensúlyozott minőség

magas zöldhozamú

jobban alkalmazkodik a szárazabb viszonyokhoz, mint a hagyományos vöröshere fajták

Javasolt vetésidő

szeptember, március, augusztus

Vetésnorma (kg/ha): 25

Tenyészeitő: 3-4 év

Rozeta

diploid

magas takarmányérték

kiegyensúlyozott minőség

magas zöldhozamú

TECHNIKAI ADATOK

Javasolt vetésidő: március, augusztus, szeptember

Vetésnorma (kg/ha): 25

Tenyészeitő: 3-4 év

Zöld rozsnok

AÖP - Gyepalkotó

Dél-Amerikában őshonos, de a többi kontinensen is alkalmazott fűféle. Hazánkban is elszórtan megtalálható. Rét-legelő és takarmányozási célra használják. Az őshonos magyar rozsnok kiváltója lehet a zöld rozsnok. Jól bokrosodó laza bokrú szálfű, évente több növedékében is hoz magszárat, nálunk legalább kétéves. A nedvesebb termőhelyeket kedveli- itt évelő, de a szárazabb területeken is megél. Keverékként is vethető pl.: bükkönnyel.

Morfológiai leírás: a szár alul térdesen megtörik, felette egyenes. Levélhüvelye lapított, finoman szőrözött, felső részén nyitott. Levele vályús, közép-sötétzöld színű, kb. 1 cm széles. A levél színe szőrözött, visszafelé simítva érdes tapintású, a fonák finom szőrzetű. A levéllemez éle finoman fogazott. A virágzat 23-26 cm hosszú buga, alul 4-5, felül 3 bugaág fejlődik, áganként 1-3 kalászkával és kalászkánként 4-5 virággal. Termése (zab nagyságú) toklászos szem.

Norma: 40-60 kg/ha.

Utolsó módosítás dátuma: 2025.01.09.